

Odin și poetul

Mihai Eminescu

Ei cer să cânt... durerea mea adâncă
S-o lustruiesc în rime și cadențe
Dulci ca lumina lunii primăvara
Într-o grădină din Italia.
Să fac cu poezia mea cea dulce
Damele să suspine, ce frumoase
Pot fi pentru oricine. Pentru mine
Nu. Și juni nătângi cu țigarete-n gură,
Frizați, cu sticla-n ochi, cu cioc sub dinți,
Să recite versuri de-ale mele
Spre-a acoperi cu expresia adâncă
Unei simțiri adevărate - niște mofturi.

Mai bine-aș smulge sufletul din mine,
Aș stoarce cu o mână crudă, rece
Tot focul sânt din el, ca în scânteie
Să se risipe, până se va-njosi
Să animeze pe deșerti și răi.
O, și de-ați plânge chiar, dacă durerea
Adevărată și neprefăcută
V-ar topi ochii și a mea cântare
V-ar arde sufletul din voi... Atuncea
E și mai rău - și-atunci și mai puțin
Va gândi cineva pe un moment
L-acel nefericit ce le-a avut.
Voi le citiți ca să puteți a plânge
- Căci prin izvor de lacrimi mor dureri -
Voi știți c-o mână - oricare-ar fi - v-atinge
Fruntea cea plină de sudori, și dulce
Va răcori bolnava fierbințeală
Și stavilă la lacrimi va pune
C-o sărutare... La mine,
Ce singur stau cu fruntea-ntunecată,
Ce nu pot plânge pentru că durerea
Ochii-mi a stors și sufletul meu aspru
L-a împietrit... la mine
Nimeni nu va gândi, nici a gândit.
La ce? Au nu știu ei cu toții
Că dacă vor seca a mea durere
Cu mângâieri - atuncea și izvorul
De cânturi va seca... Nebuni! vă iert...
O, mare, mare înghețată, cum nu sunt
De tine-aproape să mă-nec în tine!

Tu mi-ai deschide-a tale porți albastre,
Ai răcori durerea-mi înfocată
Cu iarna ta eternă. Mi-ai deschide
A tale-albastre hale și mărețe;
Pe scări valuri coborând în ele,
Aș saluta cu aspra mea cântare
Pe zeii vechi și mândri ai Valhalei.
- „Bine-ai venit, tânăr cu ochi din ceruri”,

Râzând Odin și ridicându-și cupa
M-ar saluta. - Și haina ceea lungă
Și albă creții ar arunca de neauă
Și părul lung mi s-ar umfla de vânt.
- „Un scaun pentru bard” - și-n scaunul nalt
De piatră, cu sprijoanele lui nalte,
Eu m-aș simți că-s uriaș.
Și zeii mângâind lungile bărbii,
Nălțând privirea-n bolțile antice
Spre a-și aminti dulci suveniruri,
M-ar asculta spunându-le de lumea
Cea de pitici, ce viermuiește astăzi
Pe țărâna ce-au locuit-o ei.
- „Lasă-i pustiei, cine-ar fi crezut
C-atât de mizerabilă a deveni.
Sămânța cea din zei născută”.
Dar un bătrân ce sta-ntr-un colț de masă
Ridică cupa lui cu mied: - „Ascultă,
Nu mi-i ști spune ce mai face țara
Ce Dacia se numea - regatul meu?
Mai stă înrădăcinată-n munți de piatră,
Cu murii de granit, cu turnuri gote,
Cetatea-mi veche Sarmisegetuza?”
- „Nicicum, o, Decebal. O văd
Pentru întâia dată acum înălțată
Prin părul tău ca o coroană mândră,
Lucrată-n pietre scumpe ca-n granit.”
- „Dară urmașii acelor romani?”
- „Ce să vorbesc de ei? Toți oamenii
Pigmei sunt azi pe vechiul glob... dar ei
Între pigmeii toți sunt cei mai mici -
Mai slabi, mai fără suflet, mai mișei.
Romani sau daci, daci sau romani, nimic
N-aduce aminte de-a voastră mărire.
Orice popor, oricât de prăpădit
O piatră va găsi, sau o bucată
De fier ori de aramă, ca să sape
Cu ea urmele-adânci ce le-ați lăsat -

Voi oameni mari, ce stați acum cu zeii
Și ospătați cu ei – în colbul negru
Uitat ș-ușor al vechiului pământ.
Dar ei... De-ar merge-n sud și nord – nimica.
Sunt ca o laie de nomazi și de lăieți
Ce stau deocamdată numai pre pământul
Ce l-au cuprins, spre a fi alungați
De alt popor mai tare, iubitor
De cele ce-au trecut, ce-s rădăcina
Și gloria celor ce sunt.”

– „Ah! ce-am dori în ora morții mele,
Roma să guste pân-în fund păharul
Mizeriei și-a decăderii, într-atât
Încât să se desprețuiască ei pe sine –
Asta s-a împlinit... Romanii vechi și mândri,
Învingătorii lumii, au devenit
Romunculi... Dar cu ce s-ocupă ei?
Or fi crescând căței, or fi-nvățând
Să strige ca cucoșii... un popor
Ce se desprețuiește pe el însuși trebui
S-ajungă la d-acestea.”

– „Nu, vorbesc franțuzește și fac politică.”

– „E tot atâta.”

– „De unde vii?” întreabă Odin blând.
– „Am răsărit din fundul Mării Negre,
Ca un luceafăr am trecut prin lume,
În ceruri am privit și pe pământ
Și-am coborât la tine, mândre zeu,
Și la consortii tăi cei plini de glorie.
De cântec este sufletul meu plin.
De vrei s-auzi al iernii glas vuind
Și lunecând prin strunele-mi de fier,
De vrei s-auzi cum viscolește-n arfa-mi
Un cânt bătrân și răscolind din fundu-i
Sunete-adânci și nemaiauzite,
Ordonă numai – sau de vrei ca fluviul
De foc al gândurilor mele mari

Să curgă-n volbură de aur pe picioare
De stânci bătrâne, într-o limbă aspră
Și veche – însă clară și înaltă
Ca bolțile cerului tău, o, Odin,
Spune-mi atunci, să-nstrun ale ei coarde
Ca să-mi câștig cununa mea de laur.
Poate-ar fi vrut ei să mi-o dea... Dară
De la pitici eu nu primesc nimica.”

- „Sărman copil - zice bătrânul zeu -
De ce răscolești tu toată durerea
Ce sufletul tău tânăr a cuprins?
Nu crede că-n furtună, în durere,
În arderea unei păduri bătrâne,
În arderea și-amestecul hidos
Al gândurilor unui neferice
E frumusețea. Nu - în seninul,
În liniștea adâncă sufletească,
Acolo vei găsi adevărata,
Unica frumusețe...
(Fruntea-i înaltă,
De neauă acoperită, și coroana-i
De stele-albastre strălucea în hală,
Și vorba lui blândă era duioasă.)
... Din cupa mea de aur bea auroră
S-între seninul blândeii dimineți
În pieptul tău. Și ți-oi deschide-atunci
Portalele nalte de la hale
Cu lungi coloane de zăpadă, cu-arcuri
De neauă albă, ca argint din Ophir,
Cu bolți mai nalte decât însuși cerul.
Acolo printr-acele lungi coloane
Suspendă lămpi mari ca niște albe luni
Ce împlu lumea visurilor mele
Cu o lumină dulce, albă, caldă.
Stâlpii sclipesc, bolțile-s strălucite,
Căările-s de pulbere mai albă
Ca-argintul cel de viu. - Un aer
Blând argintiu îți va umfla tot părul,

Vei răsufla miroase dulci de crin,
Talarul tău va lumina în noapte -
Prin hale vei zări blânde-mi zâne,
Și-atunci să cânti. Vei ști ce e frumos.”
O vorbă zice - murii cei albaștri
Ai mării, desfăcuți în două, îmi lasă
Privirea într-un labirint de neauă:
Coloane nalte, bolți arcate splendid,
Pe ele luni lin ardeau... și-n umbra
Cea clar-obscură a stâlpilor de neauă
Văzut-am o copilă dulce-înaltă,
Subțire ca-ntruparea unui crin.
Frumosu-i păr de aur desfăcut
Cădea pân-la călcâie, haina-i albă
Udă părea de moale - strălucită
Cuprindea membrii ei dulci și zvelți,
Mâinile-i mici, ca doi crini albi, încearcă

În van a împleti părul de aur,
Gura-i o roză surâzând deschisă,
Ochii-i albaștri luminau ca stele,
Iar pe-a ei umeri albi abia se ține
Haina cea lungă și bogată. - „Vino,
Odin îi zice, blând copil al mării.
Un bard sătul de-a lumii lungi mizerii
S-au coborât în noaptea noastră clară -
Să cânte roagă-l.” Ca o umbră
Strălucind argintiu în clară noapte
S-apropie... - „O, nu te teme, îmi zice,
Tu, ce nu temi furtuna și durerea,
De ce să tremuri la a mea privire?”
Lin tremură glasul ei blând în noapte.
- „O, zână, nu de frică, de plăcere
Tremură-n mine sufletul meu bolnav.
Să cânt? Dar oare la a ta privire
Nu amuțește cântul de-admirare -
Nu ești un cântec însăși - cel mai dulce,
Cel mai frumos, ce a fugit vreodată
Din arfa unui bard? O, fecioară,

Vin-lângă mine, să mă uit în ochii-ți,
Să uit de lume, ah! să pot uita
Fierea cu care ei m-au adăpat
În lume. Cine-ar fi știut
Că-n fundul mării tu trăiești, copilă,
Ca un mărgăritar, topit din visul
Mării întregi,
Și nu te temi că aurul din plete-ți
Se va topi în stele - și că păru-ți
Amestecat cu ele-ar străluci
În noapte-albastră a acestei lumi;
Și nu te temi că glasul tău
Va-ndulci vecinicia cea amară
A mării!” - Măgulitor, ea zice,
Ș-o roză ea lasă pe a mea gură,
Cu tânăr miros - roza gurii sale.
- Frumoasă ești, ca să găesc cuvinte
Spre-a îndulci ochii tăi mari albaștri,
Sufletul tău cel blând, nevinovat,
Aș sfărma soarele în țandări de-aur,
L-aș presăra-n cărarea ca de neaună:
O închinare l-a tale picioare
Mici, dulci și albe. O, Odin,
Pune-i un sceptru-n mână, sceptrul mării,
Pe fruntea ei coroană pune, mare,
De diamante, umede, topite

În strălucirea lor cea înfocată,
Căci ea-i regina frumuseții - a lumii.
Ea capu-și rezemă de ai mei umeri
Și glasul ei îmi șopti în ureche:
- Voi îndulci tot chinul, tot amarul
Cu care-n lume ei te-au adăpat -
Căci te iubesc, sărmanul meu copil.

Și Odin își deschise ochii albaștri
Și mari, răsând cu ei - iar zeii
Lin șoșoteau între ei bătrânește
Și surâzând își aduceau aminte
De-a tinereții zile dulci a lor, ascunse
În negura secolelor trecute.